

Μια σημαντική πειραματική θεατρική έρευνα

> «Ιστορίες από το Μπαρ των Χαμένων Ψυχών»

Ζούμε στην εποχή των projects. Οι καλλιτέχνες κάνουν προτάσεις, περιγράφουν το όραμά τους, παρουσιάζουν την ιδέα τους σε εμβρυακή μορφή, και αν είναι πειστικοί, παίρνουν χορηγία και στήριξη. Οι διαπολιτιστικές συνεργασίες και συμπράξεις πείθουν περισσότερο. Η πρωτοτυπία είναι πρώτο από τα προσόντα. Η τέχνη της αυτοπαρουσίωσης εκτιμάται σαν ιδιαίτερο χάρισμα. Συχνά η διαδικασία της ωρίμανσης της ιδέας-εμβρύου παίζει δευτερεύοντα ρόλο και το τελικό έργο φέρει τα χαρακτηριστικά του αρχικού οράματος. Επιτρέπει στον εαυτό του κάποια ασάφεια στις διατυπώσεις, κάποια μορφική ανωριμότητα, κάποια στοιχεία μένουν ανολοκλήρωτα, ανείπωτα, ατεκμηρίωτα.

Αν όμως, παράλληλα με τα πιο πάνω, ο καρπός διατηρεί την αρχική γοητεία του άνθους, αν η δύναμη του οράματος δεν έχει μειωθεί στην πορεία προς το τελικό σκηνικό αποτέλεσμα, τότε... τότε έχουμε κάτι όπως τις «Ιστορίες από το Μπαρ των Χαμένων Ψυχών».

Η παράσταση αποτελεί σύμπραξη τριών εταιρών. Στο Creative Collaboration Project του British Council πήραν μέρος το Εθνικό Θέατρο της Ελλάδας, ο ΘΟΚ και η αγγλική θεατρική ομάδα imitating the dog. Η αρχική ιδέα από τους Άντριου Κουίκ και Σάιμον Γουέιντρατ εμπεριείχε τις προδιαγραφές για τη διπλή δομή του θεάματος. Δύο πρόσωπα που οι ιστορίες τους έχουν δεθεί σε κόμπο, λίγο πριν να τον κόψει ο θάνατος, ψηλαφούν για τελευταία φορά τους κοινούς τους μύθους. Έτσι οδηγούνται στο χώρο της πρώτης τους συνάντησης, στο Μπαρ των Χαμένων Ψυχών. Εκεί τα ανθρώπινα ναυάγια τσουγκρίζουν τα ποτήρια και τους πόθους τους, εκεί οι φωνές είναι βραχνές, οι ελπίδες μοιάζουν με χίμαιρες, εκεί οι θαμώνες στεγάζουν τις χαμένες τους ψυχές, εκεί πλανάται ο μύθος του μαγικού ποτού Αμάρου που σε μια μοναδική διασταύρωση του Χώρου και του Χρόνου μπορεί να φέρει τους Απελπισμένους και τους Απερίσκεπτους-ω, φρίκη!- αντιμέτωπους με την πραγματοποίηση των ονείρων τους. Το κείμενο αντλεί ένα μέρος της γοητείας του από την πλούσια λογοτεχνική παράδοση των «αφηγήσεων του λιμανιού» (από τον Μοπασάν μέχρι τον Καββαδία). Η γνώριμη αισθητική των τυχαίων και προσωρινών ανθρώπινων συναντήσεων, των μεθυσμένων εξομολογήσεων, των σκοτεινών κιν-

δύνων, των στιγμιαίων ερώτων, υιοθετείται από τους δημιουργούς της παράστασης, μετατρέπεται σε μισοειπωμένα λόγια, μισοτέλειωτους διαλόγους, αλληλοδεμένες, ενσωματωμένες ή μια στην άλλη ιστορίες, σ' ένα κείμενο με τη δική του ομορφιά. Και όλα αυτά σε συνδυασμό με μια ευρηματική μορφοπλασία και ιδιαίτερη χωροπλάση.

Το θέμα του σκηνικού αυτονομείται στην παραγωγή εξαιτίας της εξαιρετικής σημασίας που του δίνουν οι δημιουργοί της σκηνοθετικής Άντριου Κουίκ και σκηνογράφοι Λόρα Χόπκινς και Σάιμον Κένι. Το σκηνικό άνοιγμα είναι πολύ στενό. Υπάρχει λογική στον οπτικό περιορισμό και των δύο αφηγηματικών επιπέδων. Ο χώρος είναι περιορισμένος όπως ο χρόνος ενός μελ-

λοθάνατου, όπως τα στενά του λιμανιού. Αλλά τα παιχνίδια με το χώρο συνεχίζονται και γίνονται συναρπαστικά, ακριβή, και πριν να γίνουν κουραστικά (ή, για να είμαι ειλικρινής, τη στιγμή που γίνονται κουραστικά) η παράσταση τελειώνει. Οι μετατροπές του εσωτερικού χώρου πετυχαίνονται με γρήγορες μετακινήσεις των κινητών μεσότοιχων που μεταφέρουν τις ιστορίες των προσώπων από μέσα έξω και στην ουσία τις πλάθουν, ωσάν να τις αφηγείται ο ίδιος ο Χώρος. Εξάλλου οι μετακινήσεις των αντικειμένων και των φιγούρων δημιουργούν ένα κινηματογραφικό παιχνίδι εναλλαγών των οπτικών γωνιών. Κινημα-

τογραφικής προέλευσης είναι και το εύρημα της «λήψης από ψηλά» στις σκηνές του πρώτου αφηγηματικού επιπέδου. Ενδιαφέρουσα (και επίσης τεκμηριωμένα αισθητικά και συναισθηματικά) είναι η χρήση των πολυμέσων, όταν ο ένας φορέας του δεσμού κουβαλάει μαζί του (μέσα του, πάνω του) το προβαλλόμενο στο στήθος του πρόσωπο του άλλου.

Οι ηθοποιοί, επιφορτισμένοι με τις μεταμορφώσεις των οπτικών πλάνων, συμμετέχουν σε μια πειραματική άσκηση ομαδικής υποκριτικής, επιδεικνύοντας ταχύτητα, ακρίβεια και αποτελεσματικότητα. Μερικοί προλαβαίνουν να είναι ακριβείς και στη δημιουργία των μορφών που ενσαρκώνουν, όπως ο Δημήτρης Καρτόκης στο ρόλο του δολοφόνου.

Η μουσική των Hope and Social, αλλά και οι στίχοι των τραγουδιών αποτελούν μια από τις καλύτερες αναμνήσεις που θα κρατήσουμε από την παράσταση.

Το κοινό project των τριών θεάτρων δικαιούται το χαρακτηρισμό της πειραματικής θεατρικής έρευνας.

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

Σκηνοθεσία: Άντριου Κουίκ
Κείμενα: Άντριου Κουίκ, Σάιμον Γουέιντρατ
Μουσική: Hope and Social (Σάιμον Γουέιντρατ, Εντ Γοέρινγκ, Ρίτσαρντ Χάξλεϊ)
Βίντεο: Σάιμον Γουέιντρατ, Μόνικα Αλκαζάρ
Σκηνικά-Κοστούμια: Λόρα Χόπκινς, Σάιμον Κένι
Παίζουν: Δημήτρης Καρτόκης, Νικολέτα Κοτσαππλίδου, Μυρτώ Κουγιάλη, Εμμανουέλα Χαραλάμπους, Σάιμον Γουέιντρατ, Άνταμ Νας, Τόνι Γκιλφούλ

Οι ηθοποιοί, επιφορτισμένοι με τις μεταμορφώσεις των οπτικών πλάνων, συμμετέχουν σε μια πειραματική άσκηση ομαδικής υποκριτικής, επιδεικνύοντας ταχύτητα, ακρίβεια και αποτελεσματικότητα.